

Sygn. akt: I C 317/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Juliusz Ciejek
Protokolant:	p. o. sekr. sądowy Natalia Anielska

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2014 r. w Olsztynie, na rozprawie

sprawy z powództwa (...)

w W.

przeciwko J. B.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. uznaje za bezskuteczną w stosunku do powoda (...) w W.umowę darowizny użytkowania wieczystego gruntu i odrębnej własności budynku, położonych w M.(działka nr (...)o powierzchni 499 m²), objętych księgą wieczystą nr (...), prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Mrągowie oraz udziału w wysokości 1/8 części w prawie użytkowania wieczystego niezabudowanej działki nr (...), położonej w M., objętej księgą wieczystą nr (...), prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Mrągowie, zawartą w dniu 20 stycznia 2011 r. pomiędzy dłużnikiem G. B.a pozwanym J. B.w Kancelarii Notarialnej notariusza M. L.w M.,

za repertorium A nr 182/2011, dla ochrony wierzytelności powoda

w wysokości 532.966 zł 12 gr (pięćset trzydzieści dwa tysiące dziewięćset sześćdziesiąt sześć złotych dwanaście groszy),

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 11.100 (jedenaście tysięcy sto) zł tytułem zwrotu kosztów procesu,

III. nie obciąża pozwanego kosztami opłaty sądowej w części nieuiszczonej przez powódkę.

UZASADNIENIE

Powód (...) w W.wniósł pozew przeciwko J. B.pozew o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powoda czynności prawnej obejmującej umowę darowizny prawa użytkowania wieczystego gruntu i odrębnej własności budynku położonych w M., objętych księgą wieczystą (...)prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Mrągowie oraz udziału w wysokości 1/8 części w prawie użytkowania wieczystego niezabudowanej działki nr (...)położonej w M., objętego księgą wieczystą (...)prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Mrągowie, zawartą w dniu 20 stycznia 2011r. między dłużnikiem powoda G. B.a jego synem J. B., celem ochrony i zaspokojenia wierzytelności w wysokości 532.966,12 złotych. Nadto domagał się zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że powodowi przysługuje wobec dłużnika G. B. wierzytelność stwierdzona prawomocnym nakazem zapłaty Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 6 października 2008r. Stan tej wierzytelności

na dzień 27 maja 2014r. wynosi 532.966,12 złotych, z czego kwota 298.214,36 złotych stanowi kapitał, a kwota 234.751,76 złotych odsetki ustawowe. Wierzytelność ta powstała w związku z dokonaniem przez powoda wypłaty niezaspokojonych przez G. B. świadczeń pracowniczych na rzecz 46 pracowników zatrudnionych przez dłużnika prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Zakład (...) w M.. Po uprawomocnieniu się nakazu zapłaty powód prowadził egzekucję z całego majątku G. B., ale egzekucja okazała się bezskuteczna. Z informacji uzyskanych od komornika sądowego wynika, że dłużnik nie dysponuje żadnym majątkiem, z którego powód mógłby się zaspokoić. W dniu 20 stycznia 2011r., a zatem już po uprawomocnieniu się nakazu zapłaty, G. B., mając świadomość istnienia znacznego zadłużenia, zbył w drodze umowy darowizny prawo użytkowania wieczystego i odrębnej własności budynku. Do dnia wytoczenia powództwa pozwany nie dokonał spłaty zadłużenia ani nie wskazał majątku G. B., z którego mogłoby nastąpić zaspokojenie wierzytelności powoda (k. 3-7).

Pozwany J. B. na rozprawie w dniu 30 września 2014r. wniósł o oddalenie powództwa (k. 46).

Na rozprawie w dniu 30 września 2014r. powód oświadczył, że w niniejszym postępowaniu domaga się ochrony całej wierzytelności, tj. 532.966,12 złotych (k. 46).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Nakazem zapłaty z dnia 6 października 2008r. wydanym w postępowaniu upominawczym w sprawie I Nc 39/08 Sąd Okręgowy w Olsztynie nakazał G. B., aby zapłacił na rzecz (...) w W.Oddziału Terenowego w O.kwotę 336.378,12 złotych wraz z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 54.093,23 złotych od dnia 11 czerwca 2008r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 280.466,13 złotych od dnia 13 czerwca 2008r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1.818,76 złotych od dnia 16 lipca 2008r. do dnia zapłaty,

oraz kwotę 4.212,07 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

W dniu 7 listopada 2008r. wydano powodowi prawomocny nakaz zapłaty wraz z klauzulą wykonalności.

(dowód: nakaz zapłaty, k. 14)

Stwierdzona nakazem zapłaty wierzytelność powstała na skutek wypłaty przez powoda niezaspokojonych przez G. B. świadczeń pracowniczych na rzecz 46 pracowników zatrudnionych w ramach działalności gospodarczej pod nazwą Zakład (...) w M..

(bezsporne)

Umową darowizny zawartą w formie aktu notarialnego z dnia 20 stycznia 2011r. dłużnik powoda G. B. przeniósł na rzecz syna – pozwanego J. B.:

- prawo użytkowania wieczystego działki gruntu oznaczonej numerem geodezyjnym (...) o powierzchni 499m² oraz prawo własności posadowionego na tej działce budynku użytkowego, stanowiącego odrębny od gruntu przedmiot własności, dla których to praw Sąd Rejonowy w Mrągowie prowadzi księgę wieczystą (...),
- udział wynoszący 1/8 części w prawie użytkowania wieczystego działki gruntu oznaczonej numerem geodezyjnym (...), o powierzchni 0,1014ha, dla której Sąd Rejonowy w Mrągowie prowadzi księgę wieczystą (...).

(dowód: akt notarialny rep. A nr (...), k. 25-29)

W dacie zawierania umowy darowizny pozwany wiedział o tym, że ojciec G. B. posiada zadłużenie wobec różnych podmiotów, a objęte darowizną prawa miały umożliwić pozwanemu rozwinięcie działalności gospodarczej i tym samym pomóc ojcu w spłacie istniejących długów.

(bezsporne, vide: protokół rozprawy z dnia 30 września 2014r.)

Pismem z dnia 29 sierpnia 2012r. powód wystąpił do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Mrągowie z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego z wynagrodzenia za pracę, ruchomości, rachunku bankowego, innych wierzytelności i innych praw majątkowych, nieruchomości. Postępowanie egzekucyjne zarejestrowano pod sygn. akt Km 1590/12.

(dowód: pismo z dnia 29 sierpnia 2012r., k. 15-16)

W toku postępowania egzekucyjnego Km 1590/12 odbyła się licytacja działki gruntu oznaczonej numerem ewidencyjnym (...), o obszarze 0,0102ha, w wieczystym użytkowaniu, zabudowanej wiatą magazynową o konstrukcji stalowej stanowiącej odrębny od gruntu przedmiot własności, należącej do dłużnika G. B., położonej w M. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Mrągowie prowadzi księgę wieczystą (...). Suma oszacowania prawa użytkowania wieczystego nieruchomości wyniosła 46.000 złotych, zaś cena wywołania przy pierwszej licytacji – 34.500 złotych, a przy drugiej – 30.666,67 złotych. Z uwagi na to, że nikt nie przystąpił do drugiej licytacji i żaden z wierzycieli nie przejął nieruchomości będącej w użytkowaniu wieczystym na własność, postanowieniem z dnia 7 listopada 2013r. umorzono egzekucję.

(dowód: obwieszczenia, k. 18, 19, postanowienie z dnia 7 listopada 2013r., k. 20)

W odpowiedzi na pismo powoda z dnia 10 lutego 2014r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Mrągowie wyjaśnił, że przeciwko dłużnikowi G. B. są prowadzone 4 postępowania egzekucyjne. Dochodzone w nich należności wynoszą ponad 1.206.462 złotych, a dłużnik nie jest zgłoszony do ZUS. Posiada rachunki bankowe w banku (...) S.A. i (...) Bank, ale brak na nich środków. Dłużnik nie posiada innych rachunków bankowych, co zostało potwierdzone w systemie (...). Dłużnik jest właścicielem pojazdu mechanicznego w postaci motoroweru, zajętego w postępowaniach egzekucyjnych.

(dowód: pismo z dnia 13 lutego 2014r., k. 23)

Pismem z dnia 19 lutego 2014r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Mrągowie poinformował powoda, że w dniu 20 stycznia 2011r. dłużnik G. B. darował synowi nieruchomość objętą księgą wieczystą (...) wraz z udziałem w drodze dojazdowej do nieruchomości (...). Wskazał, że egzekucja z pozostałego majątku dłużnika jest bezskuteczna, dlatego też pismo to należy traktować jako wysłuchanie wierzyciela przed umorzeniem postępowania w trybie art. 827 k.p.c.

(dowód: pismo z dnia 19 lutego 2014r., k. 24)

W dniu 26 maja 2014r. powód dowiedział się od Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Mrągowie, że prowadzone postępowanie egzekucyjne jest bezskuteczne i zostanie wydane postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego. Jednocześnie Komornik poinformował powoda, że nieruchomość położona w M. przy ul. (...) należąca obecnie do pozwanego, a podarowana mu przez ojca, może zostać w najbliższym czasie sprzedana. Informację tę Komornik uzyskał w związku z postępowaniem prowadzonym w stosunku do nieruchomości znajdującej się w sąsiedztwie. U komornika pojawili się najemcy nieruchomości należącej do pozwanego, zainteresowani zakupem nieruchomości będącej przedmiotem postępowania egzekucyjnego, którzy wskazali, że obecnie są prowadzone rozmowy z pozwanym co do nabycia nieruchomości. W ocenie Komornika, wartość nieruchomości należącej do pozwanego może wynieść 150.000 złotych.

(dowód: notatka służbowa, k. 30)

Postanowieniem z dnia 26 maja 2014r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Mrągowie w sprawie Km 1590/12 umorzył postępowanie wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji i zwrócił powodowi tytuł wykonawczy.

(dowód: postanowienie z dnia 26 maja 2014r., k. 21-22)

Pismem z dnia 27 maja 2014r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 532.966,12 złotych, nie więcej jednak niż wartość prawa użytkowania gruntu wraz z odrębną własnością budynku oraz udziału w nieruchomości otrzymanych przez niego w dniu 20 stycznia 2011r. na podstawie umowy darowizny, w terminie 3 dni od dnia doręczenia niniejszego wezwania.

(dowód: pismo z dnia 27 maja 2014r., k. 31-33)

Na powyższe wezwanie pozwany nie zareagował.

(bezsporne, vide: protokół rozprawy z dnia 30 września 2014r.)

Stan wierzytelności wynikającej z nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Olsztynie w sprawie o sygn. I Nc 39/08 na dzień 27 maja 2014r. wynosi:

- 298.214,36 złotych tytułem kapitału,

- 234.751,76 złotych tytułem odsetek ustawowych od należności głównej.

(bezsporne)

Sąd zważył, co następuje:

W świetle ustalonych okoliczności faktycznych sprawy powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszym postępowaniu powód domagał się uznania względem niego umowy darowizny z dnia 20 stycznia 2011r. za bezskuteczną. Poza sporem pozostawała okoliczność, że ojciec pozwanego jest dłużnikiem powoda, a wierzytelność przysługująca stronie powodowej została stwierdzona prawomocnym nakazem zapłaty Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 6 października 2008r. w sprawie o sygn. I Nc 39/08. Bezspornym było również to, że po uprawomocnieniu się powyższego nakazu zapłaty dłużnik powoda darował pozwanemu prawo użytkowania wieczystego wraz z odrębną własnością budynku oraz udział w prawie użytkowania wieczystego.

Dokonując oceny zgłoszonego powództwa, należy przede wszystkim wskazać, iż zgodnie z art. 527 § 1 k.c., gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Stosownie do § 2 omawianego artykułu czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (art. 527 § 3 k.c.).

Z analizowanego artykułu wynika, że przesłankami skargi pauliańskiej są: 1) dokonanie przez dłużnika z osobą trzecią czynności prawnej, na skutek której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, 2) pokrzywdzenie wierzyciela wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika, 3) działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela oraz 4) wiedza lub możliwość (przy zachowaniu należytej staranności) dowiedzenia się o takim działaniu dłużnika przez osobę trzecią.

Wskazane wyżej przesłanki muszą być spełnione łącznie, aby wierzyciel mógł skorzystać z żądania uznania czynności prawnej za bezskuteczną. Korzystanie ze skargi pauliańskiej wymaga zasadniczo istnienia wierzycielności podlegającej ochronie. Co istotne, to na wierzycielu – zgodnie z regułą określoną w art. 6 k.c. – spoczywa ciężar udowodnienia wystąpienia wszystkich przesłanek uzasadniających skargę pauliańską.

Przy analizie niniejszej sprawy trzeba jednak pamiętać o regulacji zawartej w art. 528 k.c. Zgodnie z powołanym przepisem jeżeli skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

W niniejszym procesie skargą pauliańską została zaskarżona zawarta w formie aktu notarialnego umowa darowizny z dnia 20 stycznia 2011r., na mocy której dłużnik powoda bezpłatnie przeniósł na rzecz pozwanego prawo użytkowania wieczystego działki gruntu oznaczonej numerem geodezyjnym (...) wraz z posadowionym na tej działce budynku oraz udział wynoszący 1/8 części w prawie użytkowania wieczystego działki gruntu oznaczonej numerem geodezyjnym (...). Charakter tejże umowy związany z jej nieodpłatnym charakterem nie był w toku niniejszego postępowania kwestionowany. Bezpłatną korzyścią majątkową jest każda korzyść, w zamian za którą osoba trzecia nie spełniła ani nie zobowiązała się spełnić jakiegokolwiek ekwiwalentnego świadczenia w ramach jakiegokolwiek stosunku prawnego (por. P. Machnikowski (w:) Kodeks..., s. 950). Korzyść ta może być uzyskana w wyniku darowizny oraz każdego innego przysporzenia, pod warunkiem, że osoba, która dokonała tego przysporzenia, nie otrzymała w zamian korzyści majątkowej stanowiącej ekwiwalent tego przysporzenia.

Brzmienie przywołanego wyżej art. 528 k.c. jednoznacznie wskazuje, że w sytuacji nieodpłatnego uzyskania korzyści nie jest istotne, czy osoba, która uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

W przypadku czynności nieodpłatnych możliwość wystąpienia przez wierzyciela z żądaniem uznania czynności za bezskuteczną została uniezależniona od wiedzy osoby trzeciej o działaniu przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli. Przepis art. 528 k.c. uwalnia wierzyciela od obowiązku wykazania istnienia po stronie osoby trzeciej wiedzy odnośnie działania przez dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Jednocześnie oznacza to, że osoba trzecia nie może się uwolnić od odpowiedzialności również wtedy, gdy wykaże, iż nie wiedziała i przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć o działaniu z pokrzywdzeniem wierzycieli. Udowodnienie przez osobę trzecią, że nie wiedziała i – mimo zachowania najwyższej staranności – nie mogła się dowiedzieć o działaniu z pokrzywdzeniem wierzycieli, nie rodzi zwolnienia jej od odpowiedzialności wobec wierzyciela. Wiedza osoby trzeciej jest w tym wypadku całkowicie obojętna i pozostaje poza zakresem badania przez sąd przy rozpoznawaniu sprawy wszczętej na skutek skargi pauliańskiej. Innymi słowy, stan podmiotowy osoby trzeciej, niezależnie od stosunków łączących dłużnika z osobą trzecią, nie ma tutaj znaczenia, a do zaskarżenia czynności prawnej wystarczy spełnienie pozostałych warunków przewidzianych w art. 527 § 1 i 2 k.c.

Co ważne, w doktrynie przyjmuje się, że w sytuacji, gdy bezpłatne korzyści przypadają osobom bliskim dłużnika, należy zastosować wyłącznie art. 528 k.c. jako przepis dalej idący, z pominięciem domniemań wynikających z art. 527 § 3 i 4 k.c. (zob. Komentarz do art. 528 kodeksu cywilnego, A. Rzetecka-Gil, Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część ogólna, LEX 2011, Komentarz do art. 528 kodeksu cywilnego, A. Janiak [w:] Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania – część ogólna, pod red. A. Kidyby, LEX 2010). Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 grudnia 2005r. (sygn. akt II CK 309/05, LEX nr 188551), stwierdzając, że przepis art. 528 k.c. statuuje surowsze przesłanki uznania czynności za bezskuteczną, niż czyni to § 3 art. 527 k.c. Jeżeli zatem ten drugi z wymienionych przepisów dostatecznie pewnie usprawiedliwia żądanie strony powodowej, tj. odwoływanie się do pierwszego z nich jest bezprzedmiotowe.

Mając powyższe na uwadze, należało stwierdzić, że okoliczność, iż pozwany wiedział lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o tym, że G. B., dokonując na jego rzecz darowizny praw objętych umową z dnia

20 stycznia 2011r., działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, nie jest istotna i nie mogła prowadzić do uwolnienia pozwanego od odpowiedzialności wobec powoda jako wierzyciela jego ojca.

Zdaniem Sądu, wskutek dokonania zaskarżonej czynności prawnej obejmującej nieodpłatne zniesienie współwłasności i podział majątku dorobkowego doszło do pokrzywdzenia strony powodowej. Zgodnie z art. 527 § 2 k.c. czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Dłużnik jest niewypłacalny, gdy cały jego majątek nie wystarcza na pokrycie długów. Stan niewypłacalności występuje również wtedy, gdy egzekucja prowadzona zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego nie prowadzi do zaspokojenia wierzyciela.

Należy wyraźnie zaznaczyć, iż okoliczności składające się na ocenę pokrzywdzenia wierzycieli ocenia się nie według chwili dokonania czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią, lecz według chwili wystąpienia wierzyciela ze skargą pauliańską (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2001r., sygn. akt V CKN 280/00, LEX nr 52793; wyrok z dnia 23 lipca 2003r., sygn. akt II CKN 299/01, LEX nr 121702; wyrok z dnia 29 czerwca 2004r., sygn. akt II CK 367/03, LEX nr 174173), a w razie zajścia zmian w tym zakresie – według chwili orzekania. W innym wyroku z dnia 15 czerwca 2005r. (sygn. akt IV CK 806/04, LEX nr 177223) Sąd Najwyższy stwierdził, że o uwzględnieniu powództwa ze skargi pauliańskiej rozstrzyga nie chwila powstania pokrzywdzenia, lecz okoliczność, czy istnieje ono w chwili orzekania. Wynika to z samej istoty skargi pauliańskiej. Odpadnięcie przesłanki „pokrzywdzenia” oznacza, że wierzyciela nie ma przed czym „bronić”. W nowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego również podkreśla się, że miarodajną chwilą dla ustalenia, czy dokonana przez dłużnika czynność powoduje pokrzywdzenie wierzyciela jest istnienie stanu pokrzywdzenia wierzyciela na dzień orzekania w sprawie wszczętej takim powództwem. Ocena zasadności skargi pauliańskiej wymaga ustalenia, czy pokrzywdzenie wierzycieli zachodzi w chwili orzekania. W innym momencie nie wiadomo bowiem, czy prawo zaspokojenia doznało uszczerbku. Miarodajnie można to ocenić dopiero w chwili poszukiwania zaspokojenia (zob. wyrok z dnia 19 lutego 2010r., sygn. akt IV CSK 303/09, LEX nr 852580, z dnia 5 marca 2008r., sygn. akt V CSK 471/07, LEX nr 393871).

Podsumowując powyższe uwagi, należy stwierdzić, że rzeczywista niewypłacalność dłużnika lub jej wyższy stopień musi istnieć w chwili wystąpienia ze skargą paulińską i w chwili orzekania przez sąd o żądaniu wierzyciela uznania czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną.

W ocenie Sądu, została spełniona przesłanka pokrzywdzenia powoda jako wierzyciela dłużnika G. B. z tytułu spełnionych za niego świadczeń pracowniczych. Na powyższą okoliczność powód przedstawił postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Mrągowie z dnia 26 maja 2014r. o umorzeniu postępowania KM 1590/12 wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji, co jest jednym z dowodów wskazujących na istnienie stanu niewypłacalności dłużnika. Z innych dokumentów powstałych na etapie postępowania egzekucyjnego wynika, że czynności podejmowane wobec dłużnika G. B. nie przyniosły oczekiwanego rezultatu w postaci choćby częściowego zaspokojenia wierzytelności powoda. Dłużnik nie posiada jakichkolwiek środków na rachunkach bankowych w banku (...) S.A. i (...) Bank. Wprawdzie wymieniony jest właścicielem pojazdu mechanicznego – motoroweru, jednak jest on już zajęty w postępowaniach egzekucyjnych. G. B. jest też użytkownikiem wieczystym nieruchomości stanowiącej działkę gruntu oznaczoną numerem ewidencyjnym (...), zabudowanej budynkiem użytkowym, będącym odrębnym od gruntu przedmiotem własności, aczkolwiek egzekucję z tego składnika majątkowego umorzono z uwagi na to, że nikt nie przystąpił do licytacji. Należy przy tym podkreślić, że suma oszacowania tego prawa majątkowego wyniosła 46.000 złotych, a cena wywołania przy pierwszej i drugiej licytacji stanowiła równowartość odpowiednio 3/4 i 2/3 sumy oszacowania, a więc kwoty 34.500 złotych i 30.666,67 złotych. Nawet gdyby więc licytacja wyżej wymienionej nieruchomości zakończyła się sprzedażą, to i tak nie osiągnięto by z tego tytułu takiej sumy, aby móc zaspokoić całą lub w znacznej części wierzytelność powoda, która na dzień 27 maja 2014r. wynosi 532.966,12 złotych (kwotę 11 razy przewyższającą sumę oszacowania).

W następstwie nieodpłatnego przeniesienia prawa użytkowania wieczystego wraz z odrębną własnością budynku dłużnik G. B. wyzbył się trwałego składnika majątku, z którego można byłoby wyegzekwować częściowo wynikającą z

nakazu zapłaty należność pieniężną. Zwłaszcza w sytuacji, gdy jest zainteresowanie nabyciem praw objętych umową darowizny z dnia 20 stycznia 2011r. Dołączona do pozwu notatka służbowa z dnia 26 maja 2014r. jednoznacznie wskazuje, że pozwany obecnie prowadzi negocjacje z najemcami nieruchomości będącej przedmiotem darowizny w sprawie sprzedaży gruntów, a w ocenie Komornika Sądowego wartość nieruchomości może wynieść 150.000 złotych. Powyżej okoliczności pozwany nie zaprzeczył na rozprawie w dniu 30 września 2014r. W tych okolicznościach należało uznać, że zostało udowodnione, iż powód miał możliwość częściowego zaspokojenia się z tych składników majątku, które zostały darowane pozwanemu.

Powyższe okoliczności wystarczają do przyjęcia, że kwestionowana w niniejszym postępowaniu czynność prawna obejmująca umowę darowizny z dnia 20 stycznia 2011r. została dokonana z pokrzywdzeniem powoda.

Przechodząc dalej, należy stwierdzić, iż dla uznania czynności prawnej za bezskuteczną wystarczające jest, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Samo pokrzywdzenie wierzyciela nie musi być objęte zamiarem dłużnika, wystarczy, żeby dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności. Innymi słowy, wystarczająca będzie u dłużnika świadomość możliwości wystąpienia pokrzywdzenia. W świetle ugruntowanego w tym zakresie orzecnictwa wynika, że świadomość pokrzywdzenia nie musi dotyczyć osoby konkretnego wierzyciela, wystarczy świadomość pokrzywdzenia wierzycieli w ogóle. Może ona dotyczyć innego wierzyciela niż wierzyciel, który żąda uznania czynności za bezskuteczną (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 10 stycznia 1995r., sygn. akt I ACr 1014/94, OSP 1995, z. 10, poz. 206; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 listopada 1997r., sygn. akt I ACa 737/97, Apel.-W-wa 1998, nr 4, s. 36). Świadomość działania z pokrzywdzeniem wierzycieli musi istnieć w dacie dokonywania zaskarżonej skargą pauliańską czynności prawnej.

Zdaniem Sądu, okoliczność związana z istnieniem po stronie dłużnika świadomości pokrzywdzenia wierzyciela w realiach niniejszej sprawy nie budzi wątpliwości. Po pierwsze, zaskarżona czynność prawna w postaci darowizny została dokonana ponad 2 lata po tym, jak nakaz zapłaty w postępowaniu I NC 39/08 stał się prawomocny. Oznacza to, że dłużnik G. B. musiał wiedzieć o ciężącym na nim wymagalnym zadłużeniu i mimo tej wiedzy zdecydował się przenieść pod tytułem darmym prawa użytkowania wieczystego nieruchomości. Po drugie, z informacyjnego wysłuchania pozwanego na rozprawie w dniu 30 września 2014r. wynika, że G. B. zdawał sobie sprawę z zadłużenia, a przekazane darowizną nieruchomości miały służyć rozwinięciu działalności gospodarczej prowadzonej przez pozwanego i jednocześnie pomóc w regulowaniu zobowiązań ojca.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał powództwo w trybie skargi pauliańskiej za zasadne, o czym orzekł na podstawie art. 527 § 1 i 2 k.c. oraz przy zastosowaniu art. 528 k.c. (vide: pkt II sentencji wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. Do kosztów poniesionych przez stronę powodową zaliczono: kwotę 7.500 złotych tytułem opłaty sądowej od pozwu oraz kwotę 3.600 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd nie znalazł podstaw do nieobciążania pozwanego kosztami procesu na rzecz strony powodowej. Sam fakt istnienia trudnej sytuacji materialnej nie uzasadnia jeszcze zastosowania art. 102 k.p.c. Ponadto należy zauważyć, że pozwany nie odpowiedział na wezwanie powoda do dobrowolnego wskazania innego majątku ojca lub zapłaty należności. Nie podejmował jakichkolwiek prób kontaktu z powodem w celu możliwości ugodowego zakończenia sporu, a z uwagi na brak odpowiedzi powód był zmuszony wystąpić z powództwem w niniejszej sprawie, aby chronić wynikającą z nakazu zapłaty wierzytelność, zwłaszcza że należność pieniężna wynikająca z nakazu zapłaty jest znacznej wysokości (vide: pkt I sentencji wyroku).

O opłacie sądowej od pozwu, która w niniejszej sprawie powinna być wyliczona od wysokości wierzytelności chronionej skargą pauliańską, Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (vide: pkt III sentencji wyroku).